

بررسی اثرات توسعه گردشگری بر ابعاد کیفیت زندگی در شهر چابهار

*مریم کریمیان بستانی¹، اسماعیل حسین زهی²

1. استادیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، ایران، زاهدان

E-mail: Maryam_karimian55@yahoo.com

2. دانشجوی دکترای برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، ایران، زاهدان

تاریخ دریافت مقاله: 99/03/08 تاریخ پذیرش 1400/04/08

چکیده:

امروزه کیفیت زندگی شهری به عنوان کلیدی‌ترین مفهوم در برنامه‌ریزی شهری است. براین اساس در بسیاری از کشورهای توسعه یافته برنامه‌ریزان در تلاش برای نمایش سطوح کیفیت زندگی در سطوح مختلف جغرافیایی هستند تا از این طریق بتوانند راهکارهای بهینه‌ای را برای بهبود کیفیت زندگی بیابند. در این راستا گردشگری به عنوان فعالیتی به شمار می‌آید که منجر به تغییرات بسیاری در کیفیت زندگی جوامع می‌شود. از همین رو هدف پژوهش حاضر بررسی اثرات توسعه گردشگری بر ابعاد کیفیت زندگی در شهر چابهار است. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش را همه شهروندان شهر چابهار تشکیل می‌دهند که براساس سرشماری عمومی مسکن سال 1395 تعداد 106739 نفر بوده است که با استفاده از فرمول کوکران تعداد 384 نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شده است. جمع آوری داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری شده است. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید و کارشناسان مورد تایید واقع شده است. همچنین جهت بدست آوردن پایایی آن از آلفای کرونباخ استفاده شده است. مقدار آلفای کرونباخ بدست آمده نشان می‌دهد که پرسشنامه از اعتبار لازم جهت سنجش متغیرهای تحقیق برخوردار است و عدد مطلوبی است. جهت تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش از آزمون تی تک نمونه‌ای، تحلیل رگرسیون چند متغیره و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که وضعیت شاخص اقتصادی (3/155)، کالبدی-فیزیکی (3/102)، سلامت و بهزیستی فردی (3/173)، آموزش و فرهنگ (3/212) و تفریح و سرگرمی (3/276) بالاتر از میانگین مطلوب (3) ارزیابی شدند و تنها شاخص زیست محیطی (2/903) پایین‌تر از وضعیت مطلوب ارزیابی شده است. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که توسعه گردشگری بیشترین اثر را بر شاخص زیست محیطی کیفیت زندگی با مقدار بتای 0/399 داشته است؛ و کم‌ترین اثر را بر شاخص آموزش و فرهنگ با مقدار بتای 0/088 داشته است. همچنین میزان تاثیر بر شاخص اقتصادی (0/282)، کالبدی-فیزیکی (0/143)، سلامت و بهداشتی فردی (0/103) و تفریح و اوقات فراغت (0/188) بوده است.

کلمات کلیدی: توسعه، گردشگری، گردشگری شهری، کیفیت زندگی، شهر چابهار

مقدمه

سانج، 1394: 2). گردشگری تاثیر مثبتی بر اقتصاد، جامعه، فرهنگ و محیط زیست دارد، مانند سهم آن در تولید ناخالص داخلی. بهبود زیرساخت‌ها، حفاظت و بازسازی فرهنگ و افزایش آگاهی محیط زیست. در عین حال گردشگری همچنین مجموعه‌ای از پیامدهای منفی را که در تعداد زیادی از مطالعات، مانند افزایش قیمت‌ها مشخص شده است، ایجاد می‌کند (Wang and Youtsumoto, 2019: 22).

با توجه به مطالب بیان شده به نظر می‌رسد که گردشگری یکی از حوزه‌هایی است که به واسطه نقش و کارکردهایی که در سطح کیفیت زندگی جامعه محلی دارد می‌تواند مورد توجه صاحب‌نظران حوزه توسعه پایدار و به تبع آن تحلیل کیفیت زندگی شهروندی قرار گیرد؛ چرا که گردشگری با تاثیرگذاری بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی مقصد می‌تواند در ارتقا یا تنزل کیفیت زندگی جامعه محلی نقش برجسته‌ای ایفا کند. از این رو شهروندان می‌توانند در قالب پیامدهای مطلوب و نامطلوب بررسی شود. شهر چابهار یکی از مراکز اصلی گردشگری در جنوب شرق کشور است. این شهر علاوه بر آن که یکی از مناطق آزاد تجاری است و به همین دلیل گردشگران زیادی را در طول سال دارد به عنوان یکی از شهرهای ساحلی کشور است که دارای نقاط مستعد بسیار زیادی در زمینه گردشگری است. وجود کوه‌های میخی، گلفشان‌ها، سواحل زیبا، فواره‌ها و دیگر جاهای دیدنی این شهر سبب شده است تا این شهر میزبان ده‌ها هزار نفر در طول سال باشد. اصولاً ورود گردشگر به هر شهر اثرات مثبت و منفی بسیار زیادی بر روی کیفیت زندگی مردم محلی خواهد داشت به همین خاطر هدف این پژوهش

در دنیای امروز روابط دولت و شهروندان، حقوق شهروندان و مفاهیم کیفیت زندگی شهروندی بیش از پیش مورد توجه اندیشمندان و صاحب‌نظران علوم سیاسی، مدیریتی و جامعه‌شناسی قرار گرفته است. نمود بارز این تحولات را می‌توان در شکل‌گیری مفهوم توسعه پایدار رویت نمود. در بین مفاهیم فوق کیفیت زندگی شهروندی به دلیل اهمیت بسیار زیاد و مطالبه مخاطبین آن یعنی شهروندان بسیار مورد توجه قرار گرفته است (خانی سانج، 1394: 2). امروزه صنعت گردشگری به عنوان یکی از صنایع مهم اقتصاد جهان شناخته شده است، زیرا این بخش حدود 18 درصد از فعالیت‌های اقتصادی را تولید می‌کند. بی تردید اعتقاد بر این است که گردشگری به عنوان یک صنعت پناهگاه امن برای کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه شناخته شده است (Matthew et al, 2019: 2). گردشگری یک فعالیت چند بعدی و چند وجهی است که به زندگی بسیاری و فعالیت‌های مختلف اقتصادی مربوط می‌شود. گردشگری می‌تواند منافع اقتصادی قابل توجهی را برای کشورهای میزبان از طریق کمک به درآمدهای دولتی و ایجاد فرصت‌های اشتغال و کسب و کار ایجاد کند (میرتقیان رودسری و قریبی، 2019: 32). گردشگری یک روش موثر برای کاهش فقر در برخی از جوامع سنتی محسوب می‌شود، زیرا گردشگری مشاغل مختلفی را نسبت به معیشت سنتی و نیز فرصت‌های فروش محصولات محلی به وجود می‌آورد (Lee and Jan, 2019: 368). اثرات گردشگری را به طور کلی می‌توان به طور کلی در چهار دسته طبقه‌بندی نمود: اثرات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی-فرهنگی و زیست محیطی که هر یک از این طبقات شامل اثرات مثبت و منفی است (خانی

بررسی اثرات توسعه گردشگری بر ابعاد کیفیت زندگی در شهر چابهار است. این پژوهش در پی پاسخ به این سوال است که توسعه گردشگری در شهر چابهار چه اثراتی بر کیفیت زندگی شهروندان داشته است؟

پیشینه تحقیق

جعفری (1394) به بررسی اثرات گردشگری بر کیفیت زندگی شهری در شهر چمستان پرداخت و چنین نتیجه گرفت که توسعه گردشگری نقش موثری در کیفیت زندگی ساکنان شهر چمستان داشته است. مهری (1395) به بررسی آثار ادراک شده گردشگری بر کیفیت زندگی ساکنان و میزان حمایت آن‌ها از گردشگری در شهر شیراز پرداخته است و چنین نتیجه گرفت که که منافع ادراک شده گردشگری بر میزان حمایت ساکنان تاثیر مثبت، مستقیم و معناداری دارند و هزینه‌های ادراک شده گردشگری بر میزان حمایت ساکنان از گردشگری تاثیر منفی، مستقیم و معناداری دارند. همچنین منافع ادراک شده گردشگری با نقش میانجی کیفیت شرایط جامعه و کیفیت خدمات جامعه، بر میزان حمایت ساکنان از گردشگری تاثیر مثبت، غیرمستقیم و معناداری دارد و هزینه‌های ادراک شده گردشگری با نقش میانجی کیفیت شرایط جامعه و کیفیت خدمات جامعه، بر میزان حمایت ساکنان از گردشگری تاثیر منفی، غیرمستقیم و معناداری دارد. جلالی و همکاران (1395) به بررسی واکاوی و تبیین اثرات گردشگری بر کیفیت زندگی در شهر بابک کرمان پرداختند و چنین نتیجه گرفتند که بر اساس میزان افزایش فعالیت گردشگران در شهر بابک، تفاوت معناداری در شاخص کل کیفیت زندگی به دست آمده است. جهت این رابطه نیز مثبت برآورد شده است که نشان دهنده وجود رابطه مستقیم می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت با

افزایش میزان فعالیت گردشگران در محدوده مورد مطالعه، سطح کیفیت زندگی شهروندان نیز بهبود پیدا می‌کند. بیگدلی و همکاران (1398) به بررسی ارزیابی اثرات گردشگری خانه‌های دوم بر روی کیفیت زندگی ساکنین دائمی در شهرستان ایجرود پرداختند و نتیجه گرفتند که تاثیر مثبت توسعه گردشگری خانه‌های دوم در بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی ساکنین در منطقه مورد مطالعه است. به طوری که، توسعه گردشگری خانه‌های دوم در منطقه مورد مطالعه در ابعاد کالبدی- زیرساختی و ابعاد اقتصادی بیشترین تاثیر مستقیم را در شاخص کیفیت زندگی از دیدگاه ساکنین محلی برجا گذاشته است. قنبری و همکاران (1398) به بررسی نقش گردشگری در کیفیت زندگی شهر تبریز پرداختند و چنین نتیجه گرفتند که رابطه مثبتی بین تأثیر گردشگری و قلمروهای خاص زندگی وجود دارد. بدان معنی که وقتی در مثبت ساکنان از آثار اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی گردشگری افزای می‌یابد و رضایت آن‌ها از رفاه مادی، اجتماع محلی، رفاه هیجانی و سلامت و امنیت نیز افزای می‌یابد که همین افزای کیفیت کلی زندگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ایمانی و همکاران (1398) به بررسی اثرات گردشگری روستایی بر کیفیت زندگی در شهرستان دنا پرداختند و چنین نتیجه گرفتند که از بین نه شاخص بررسی شده مرتبط با ابعاد مختلف اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی، کالبدی - زیربنایی و زیست محیطی کیفیت زندگی، سه شاخص کیفیت سلامت و بهداشت، کیفیت تعامل و همبستگی اجتماعی و کیفیت محیط مسکونی در سطح متوسط رضایتمندی ساکنین قرار دارد و در مقابل شش شاخص کیفیت امنیت فردی و اجتماعی، کیفیت گذران اوقات فراغت، کیفیت آموزشی، کیفیت اقتصادی، کیفیت زیرساختی و کیفیت زیست محیطی

پایینتر از حد متوسط گویه‌ها ارزیابی شده است که در مجموع گردشگری نتوانسته است باعث بهبود کیفیت زندگی روستای کریک شود.

جنون و همکاران (2016) به بررسی ادراک ساکنان از زندگی در مقصدهای فرهنگی و میراث گردشگری پرداختند و نتیجه گرفتند که فصلی بودن گردشگری، در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و فرهنگی به طور مستقیم بر کیفیت زندگی ساکنان اثر می‌گذارد. سونتی کول و همکاران (2016) به بررسی تاثیر گردشگری در کیفیت زندگی ساکنان محلی شهر هویو در ویتنام پرداختند و نتیجه گرفتند که گردشگری در جامعه احساس رفاه و غرور اجتماعی به ساکنان شهر می‌دهد. توکارچوک و همکاران (2015) به بررسی تجربه گردشگری در مقصد و کیفیت بهبود زندگی پرداختند و چنین نتیجه گرفتند که هفت مولفه رضایت شخص، لذت، اقتصاد، ایمنی، تجانس اخلاقی و اوقات فراغت در بهبود کیفیت زندگی در استرالیا موثر است.

گردشگری شهری

گردشگری شهری شاخه‌ای جدید در مطالعات گردشگری است که از اوایل دهه 1990 با نظریه‌های آشورث وارد ادبیات گردشگری شده است (باقری و برق لامع، 1396: 104). در بسیاری از کشورهای موفق در صنعت گردشگری، شهر پایه و اساس توسعه گردشگری است (حمزه و همکاری، 1396: 132). مراکز شهری به علت دارا بودن جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی، غالباً مقاصد گردشگری مهمی محسوب می‌شوند (راستای، 1398: 32). گردشگری شهری عبارت است از مسافرت به شهرها انگیزه‌های مختلف بر پایه جاذبه‌های گوناگون، امکانات و

تسهیلات شهری که در شخص جذابیت و انگیزه ایجاد می‌کند (مرادپور و همکاران، 1396: 102). شهرها با جاذبه‌های متنوع شامل: موزه‌ها، بناهای یادبود، سالن‌های تئاتر، استادیوم‌های ورزشی، پارک‌ها، شهر بازی، مراکز خرید، مناطق با معماری تاریخی و مکان‌هایی مربوط به حوادث مهم یا افراد مشهور، جاذب گردشگران بسیاری هستند. بنابراین حجم زیادی از امکانات گردشگری نظیر: محل سکونت، سرو غذا، ارتباطات حمل و نقل و سایر خدمات گردشگری، در شهرها واقع‌اند که بازدید کنندگان از مناطق اطراف، و خود شهر، از آن استفاده می‌کنند (لهسایی، 1394: 24). طی تاریخ، شهرها کانون توجه فعالیت‌های مرتبط با گردشگری از جمله اسکان، تفریح و سایر تسهیلات و خدمات برای گردشگران بوده است. شهرها معمولاً جاذبه‌های متنوع و بزرگی همچون موزه‌ها، بناهای یادبود، سالن‌های تئاتر، استادیوم‌های ورزشی، پارک‌ها، مراکز خرید و مکان‌های تاریخی دارند که جاذب گردشگرند. امروزه گردشگری شهری را یکی از عوامل توسعه اقتصادی، اجتماعی و رفاهی شهر و شهرنشینان می‌دانند (شریفی القلندس، 1396: 24). از جمله اهداف کلان توسعه گردشگری شهری می‌توان به ایجاد بستری مناسب جهت توسعه پایدار شهری، غنی و سالم سازی اوقات فراغت جوانان و خانواده‌ها، بالا بردن سطح آگاهی شهروندان نسبت به شهر خود، معرفی دیدنی‌ها و جاذبه‌ها، اشتغالزایی و فرهنگ سازی اشاره نمود. گردشگری و سفرهای درون شهری نقطه اتصال شهروندان به گذشته تاریخی شهر است و موجب تقویت همبستگی اجتماعی و در نتیجه باعث افزایش حساسیت افکار عمومی نسبت به سرنوشت شهر می‌شود. گردشگری شهری، سال‌هاست که در شهرهای بزرگ دنیا به مقوله‌ای درآمدزا تبدیل شده و امروزه نیز در میان شهروندان تمام شهرهای بزرگ، جایگاه

با اهمیتی را به خود اختصاص داده است (محمدی ده چشمه، 1396: 20). گردشگری شهری، آن بخش از گذران اوقات فراغت است که در حوزه سکونتگاه شهروندان و در فضای باز درون شهری و حاشیه شهری تحقق پیدا می کند و بخشی از نیازها و فعالیت های فراغتی مستمر عامه شهروندان (روزانه و هفتگی) محسوب می شود. از این نظر، گردشگری شهری از گذران اوقات فراغت در خانه و فضاهای سربسته و گردشگری در مقیاس ملی و جهانی متمایز می شود (حیدری چپانه و همکاران، 1396: 160).

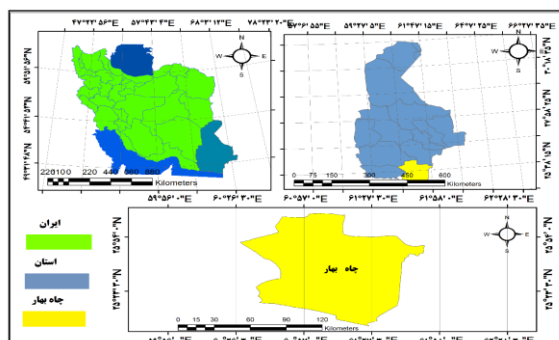
کیفیت زندگی

کیفیت زندگی از منظر واژگانی به معنی چگونگی زندگی و دربرگیرنده تفاوت های آن است که برای هر فرد، ویژه و یگانه و متفاوت با دیگران است (قنبری و همکاران، 1396: 26). نخستین بار واژه کیفیت زندگی به صورت تخصصی در آمریکا توسط پیژو در سال 1920 در کتاب اقتصاد و رفاه به کار برده شد (زیاری و همکاران، 1398: 108). موضوع کیفیت زندگی از آغاز دهه ی 1990 به بعد، در ادبیات نظری و توسعه، اهمیت فوق العاده ای یافته است و مبنای تمایز و دسته بندی های نوین کشورها در سال های اخیر شده است. کیفیت زندگی اساساً چند مفهومی است که با توسعه اقتصادی - اجتماعی و بهبود بهسازی سطوح کیفیت زندگی شناخته می شود و ویژگی های کلی اجتماعی و اقتصادی یک ناحیه را نشان می دهد، لذا می تواند به عنوان ابزاری قدرتمند برای نظارت بر برنامه ریزی توسعه اجتماع به کار رود (ایمانی و همکاران، 1398: 324). دیوید اسمیت اولین جغرافیدانی بود که درباره کیفیت زندگی، رفاه و عدالت اجتماعی در جغرافیا صحبت کرد (ودایع خیری و رضایی، 1395: 232). مفهوم کیفیت زندگی ابتدا در حوزه محیط زیست مطرح شده است

(محمدی یگانه، 1392: 12). اساس نظری موضوع کیفیت زندگی، در نظریه سلسله مراتب نیازهای مزلو قرار دارد که به نظر وی این نیازها به ترتیب عبارتند از: نیازهای جسمانی، نیازهای ایمنی، نیازهای تعلق و عشق، نیازهای احترام و نیازهای خودشکوفایی (یاری و رفیع مهر، 1396: 202). فو (2000) کیفیت زندگی را رضایت کلی فرد از زندگی می داند؛ از نظر پاسیون، اصطلاح کیفیت زندگی به طور کلی اشاره به وضعیت محیطی محل زندگی فرد و همچنین بعضی از ویژگی های خود فرد اشاره دارد. کوستانزا کیفیت زندگی را میزان تامین نیازهای انسانی در زمینه های ادراک افراد و گروه ها از بهزیستی ذهنی تعریف می کند (مشکیمی، 1395: 265). فیلیپس کیفیت زندگی را در شش حوزه: زندگی عادی، مطلوبیت اجتماعی، شادکامی، رضایت از زندگی، دستیابی به اهداف مشخص و استعداد های ذاتی، شناسایی و دسته بندی می کند (کرد، 1395: 46). کیفیت زندگی افراد وابستگی زیادی به پایداری محیط داشته و در صورت پایدار بودن محیط، کیفیت زندگی افراد هم بهبود خواهد یافت (ابراهیم زاده و قادرمرزی، 1394: 145).

کیفیت زندگی و گردشگری

سطح کیفیت زندگی جامعه محلی با مراحل گوناگون مدل چرخه حیات گردشگری در ارتباط است. در نظریه های متعدد چرخه حیات گردشگری، که عموماً بر ظرفیت تحمل اجتماعی استوارند، اعتقاد بر این است که، در طول مراحل اولیه توسعه، تغییرات مثبتی در سطح کیفیت زندگی ساکنان مقصد ایجاد می شود؛ در ادامه، زمانی که ظرفیت تحمل یا سطح تغییرات قابل قبول جامعه به آستانه خود برسد، تغییرات منفی ناشی از توسعه گردشگری در جامعه نمایان خواهد شد و به تدریج کیفیت

شکل 1. موقعیت شهر چابهار

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش را همه شهروندان شهر چابهار تشکیل می‌دهند که براساس سرشماری عمومی مسکن سال 1395 تعداد 106739 نفر بوده است که با استفاده از فرمول کوکران تعداد 384 نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شده است. جمع آوری داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری شده است. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید و کارشناسان مورد تایید واقع شده است. همچنین جهت بدست آوردن پایایی آن از آلفای کرونباخ استفاده شده است (جدول 1). مقدار آلفای کرونباخ بدست آمده نشان می‌دهد که پرسشنامه از اعتبار لازم جهت سنجش متغیرهای تحقیق برخوردار است و عدد مطلوبی است. جهت تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش از آزمون تی تک نمونه‌ای، تحلیل رگرسیون چند متغیره و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جدول 1. مقدار آلفای کرونباخ ابعاد تحقیق

مقدار کرونباخ	بعد
0/82	اقتصادی

زندگی ساکنان مقصد تنزل خواهد کرد (قنبری و همکاران، 1396: 27). نظریه پردازانی همچون کروت و هولاند در مطالعات خود دریافتند که توسعه گردشگری اثرهای مثبتی بر شاخص‌های عینی کیفیت زندگی ساکنان محلی نظیر سلامتی، تفریح، خدمات، میزان فروش و کاهش سطح فقر داشته است. همچنین پردیو لانگ و گاستک، در مطالعات خود کیفیت زندگی جامعه میزبان، شاخص‌های عینی همچون جمعیت، سلامت، درآمد، رفاه، آموزش و میزان جرم و جنایت را اندازه گرفتند. یافته‌های آن‌ها نشان داد که توسعه گردشگری باعث افزایش میزان مهاجرت جمعیت، تنوع شغلی، هزینه آموزش، بهبود سطح کلی آموزش و میزان تسهیلات مربوط به سلامت در جامعه میزبان شده است (مهري، 1395: 23).

معرفی منطقه مورد مطالعه

چابهار از نظر جغرافیایی در 60 درجه و 37 دقیقه درازای خاوری و 25 درجه و 17 دقیقه پهناي شمالی واقع شده است. این شهرستان از شمال به شهرستان های ایرانشهر و نیکشهر، از سوی شرق به پاکستان، از جنوب به دریای عمان و از غری به شهرستان کنارک محدود می‌گردد. شهرستان چابهار که مرکز آن بندرچابهار است از دو بخش مرکزی و دشتیاری تشکیل گردیده است. علاوه بر مرکز شهرستان چابهار و مرکز بخش دشتیاری (شهر نگور) شهر کنارک در این منطقه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. وجود 19/9 درصد از جمعیت شهرستان در مناطق شهری و 80/1 درصد در مناطق روستایی، نمایان‌گر حقایقی آشکار از برتری استقرار جمعیت روستایی نسبت به جمعیت شهری است (فرمانداری شهرستان چابهار، 1398).

رضایت از زندگی،	
آموزش و فرهنگ	دسترسی به خدمات آموزشی، افزایش سطح سواد و تحصیلات، گردشگری و بهبود روابط عمومی ساکنان و ارتباط با دیگر قومیت‌ها، اهمیت یافتن فرهنگ محلی در نزد ساکنان، عرضه محصولات فرهنگی منطقه بر طبق سلیقه گردشگران، گسترش امکانات فرهنگی و هنری،
تفریح و اوقات فراغت	افزایش امکانات و خدمات تفریحی، افزایش امکانات و خدمات ورزشی، بهبود وضعیت کمی و کیفی کتابخانه‌ها، دسترسی به روزنامه، توسعه پارک و فضای سبز، بهبود جاذبه‌های گردشگری و مراکز اوقات فراغت

کالبدی-فیزیکی	0/80
زیست محیطی	0/79
سلامت و بهزیستی فردی	0/86
آموزش و فرهنگ	0/78
تفریح و اوقات فراغت	0/80
کل	0/81

منبع: یافته‌های پژوهش، 1398.

جدول 2. ابعاد و شاخص‌های تحقیق

منبع: جلالی و همکاران، 1395؛ ایمانی و همکاران، 1398؛ خانی سانج، 1394؛ قنبری و همکاران، 1396.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش در دو بخش توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج یافته‌های توصیفی پژوهش نشان داد که 71 درصد از پاسخگویان مرد و 29 درصد زنان تشکیل می‌دهند. از نظر وضعیت تاهل 78 درصد متاهل و 22 درصد را مجردها تشکیل می‌دهند. 47 درصد از پاسخگویان در گروه سنی 30 تا 40 سال قرار دارند که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر وضعیت سطح تحصیلات بیشترین درصد فراوانی مربوط به گروه تحصیلی دیپلم با 38 درصد از فراوانی است و کمترین آن با 16 درصد از فراوانی مربوط به فوٹ لیسانس و بالاتر است. همچنین از نظر اشتغال بیشترین درصد فراوانی مربوط به گروه شغلی آزاد با 41 درصد است و کمترین آن مربوط به گروه شغلی دانشجویان با 12 درصد از فراوانی است.

در ادامه به تجزیه و تحلیل یافته‌های استنباطی پرداخته شده است. در ابتدا جهت مشخص شدن نرمال یا غیر

شاخص	گویه
اقتصادی	ایجاد فرصت‌های شغلی، امنیت شغلی، افزایش و امنیت درآمد، توان مسافرت رفتن، توانایی تامین نیازهای اساسی خانوار، افزایش اشتغال در بخش خدمات، افزایش شاغلان غیربومی، رضایت از شغل، کاهش هزینه‌های زندگی، ایجاد انگیزه جهت پیشرفت شغلی
کالبدی-فیزیکی	بهبود کیفیت محیط و مبلمان شهری، بهبود سیستم دفع فاضلاب، تسریع پروژه‌های عمرانی، بهبود کیفیت پیاده‌روها، نظارت بر ساخت و ساز، استفاده از زمین‌های خالی اطراف مناطق گردشگری برای احداث امکانات خدماتی، دوطرفه کردن مسیرهای منتهی به مناطق گردشگری و نظم ترافیکی، احیا و بازسازی بافت‌های فرسوده شهری، دسترسی به وسایل نقلیه عمومی، دسترسی به خدمات مالی و اعتباری، دسترسی مناسب به مراکز خرید و فروش
زیست محیطی	اهمیت یافتن محیط طبیعی در نزد ساکنان شهر، حفاظت از مناطق جنگلی، حفظ و احیای محیط زیست شهری، افزایش بهداشت شبکه معابر و اماکن عمومی شهر، ایجاد سامانه تخلیه فاضلاب، کیفیت مسیرهای عابر پیاده، دسترسی به پارک و فضای سبز، گسترش وجود چایگاه‌های دفع زباله
سلامت و بهزیستی فردی	دسترسی مناسب به خدمات بهداشتی درمانی، بهبود کیفیت محصولات غذایی فروشندگان، امید به آینده،

شاخصها از حد وسط که در طیف لیکرت (3) است، کمتر باشد؛ وضعیت آن شاخص نامطلوب و اگر میانگین بدست آمده بزرگتر یا مساوی (3) باشد وضعیت آن شاخص مطلوب است. در این آزمون اگر سطح معناداری کوچکتر از سطح 0/05 باشد بیانگر این است که می توان نتایج آزمون را به کل جامعه آماری تعمیم داد.

نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای (جدول 4) نشان داد که وضعیت شاخص اقتصادی (3/155)، کالبدی-فیزیکی (3/102)، سلامت و بهیستی فردی (3/173)، آموزش و فرهنگ (3/212) و تفریح و سرگرمی (3/276) بالاتر از میانگین مطلوب (3) ارزیابی شدند و تنها شاخص زیست محیطی (2/903) پایین تر از وضعیت مطلوب ارزیابی شده است. نتایج آزمون نشان می دهد که شهر چابهار از نظر وضعیت کیفیت زندگی در یک وضعیت نسبتا مناسب قرار دارد و شهروندان در حالت کلی از کیفیت زندگی خود رضایت نسبی دارند. بیشترین رضایت شهروندان از تفریح و اوقات فراغت است که از مهم ترین دلایل آن را می توان وجود سواحل زیبا و جذاب، وجود کوه های مریخی و دیگر مراکز تفریحی و همچنین تجاری در سطح شهر چابهار سبب شده تا شهروندان از این حیث رضایت داشته باشند. همچنین کم ترین رضایت شهروندان از محیط زیست می باشد که این هم بیشتر بخاطر عدم رعایت نکردن بسیاری از گردشگران و ریختن زباله در سطح مراکز تفریحی و گردشگری است که نارضایتی شهروندان را در پی داشته است.

جدول 4. بررسی وضعیت کیفیت زندگی با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای در شهر چابهار

Test value=3					
شاخص	میانگین	مقدار T	Sig	اختلاف میانگین	ضریب اطمینان 95 درصد
					حد پایین حد بالا
اقتصادی	3/155	5/556	0/000	0/155	0/089 0/217
کالبدی-فیزیکی	3/102	5/445	0/000	0/102	0/076 0/188
زیست	2/903	-4/989	0/001	-0/097	-0/166 -0/054

نرمال بودن داده‌ها از آزمون اسمیرونوف-کولموگروف استفاده شده است. در این آزمون چنان چه سطح معناداری بدست آمده بزرگتر از سطح 0/05 باشد داده‌ها نرمال و در غیر اینصورت داده‌ها غیر نرمال هستند.

جدول 3. آزمون نرمالیت شاخص های تحقیق

شاخص	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	Df	Sig
اقتصادی	0/132	384	0/165
کالبدی-فیزیکی	0/113	384	0/242
زیست محیطی	0/144	384	0/129
سلامت و بهیستی فردی	0/177	384	0/211
آموزش و فرهنگ	0/155	384	0/094
تفریح و اوقات فراغت	0/152	384	0/129

منبع: یافته‌های پژوهش، 1398

با توجه به سطح معناداری بدست آمده برای تمام شاخص ها بنابراین داده‌های پژوهش نرمال هستند و می توان از آزمون های پارامتریک جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده کرد.

بررسی وضعیت کیفیت زندگی در شهر زاهدان

جهت بررسی وضعیت کیفیت زندگی از آزمون تی تک-نمونه‌ای استفاده شده است. برای جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه بسته، دارای جهت مثبت و طیف پنج گزینه‌ای لیکرت 1 تا 5 (خیلی کم: امتیاز 1، کم: امتیاز 2، متوسط: امتیاز 3، زیاد: امتیاز 4، خیلی زیاد: امتیاز 5) صورت گرفت؛ بنابراین هرچقدر میانگین هر یک از

منبع: یافته‌های پژوهش، 1398

جدول 6. تحلیل واریانس مبتنی بر وجود رابطه خطی

شاخص‌های کیفیت زندگی

مؤلفه	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آمار F	سطح معنادار
اثر رگرسیون	9/766	6	5/377	29/143	0/001
باقیمانده	1/477	377	0/001		
جمع	11/243	383			

منبع: یافته‌های پژوهش، 1398

همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد (جدول 7) سطح

معناداری برای تمام متغیرها کمتر از سطح 0/01 است که

این نشان دهنده این است که می‌توان نتایج را به کل

جامعه آماری تعمیم داد. مقدار بتای بدست آمده نشان

دهنده میزان تاثیر گذاری توسعه گردشگری بر کیفیت

زندگی است. بنابراین با این توصیف توسعه گردشگری

بیشترین اثر را بر شاخص زیست محیطی کیفیت زندگی

با مقدار بتای 0/399 داشته است؛ و کم‌ترین اثر را بر

شاخص آموزش و فرهنگ با مقدار بتای 0/088 داشته

است. همچنین میزان تاثیر بر شاخص اقتصادی (0/282)،

کالبدی- فیزیکی (0/143)، سلامت و بهداشتی فردی

(0/103) و تفریح و اوقات فراغت (0/188) بوده است.

جدول 7: بررسی اثرگذاری توسعه گردشگری بر کیفیت

زندگی

متغیرها	ضریب استاندارد	ضریب غیر استاندارد		T	سطح معناداری
		BETA	خطای استاندارد		
عرض از مبدا	-	0/023	0/083	2/723	0/094
اقتصادی	0/282	0/002	0/231	5/898	0/001

محیطی	سلامت و بهزیستی فردی	آموزش و فرهنگ	تفریح و اوقات فراغت	مجموع
0/244	0/122	0/173	0/000	5/778
3/173	3/212	6/188	0/004	0/309
0/348	0/226	0/276	0/000	6/477
3/276	3/137	5/498	0/000	0/199
0/101	0/137	0/000	5/498	3/137

منبع: یافته‌های پژوهش، 1398

بررسی اثرات توسعه گردشگری بر کیفیت

زندگی

برای بررسی اثرات توسعه گردشگری بر کیفیت

زندگی شهر چابهار از آزمون رگرسیون خطی و آماره فیشر

استفاده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود

(جدول 5) مقدار ضریب تعیین برابر است با 0/744 که

نشان می‌دهد که متغیر مستقل 0/74 درصد از متغیر

وابسته را تبیین می‌کند که این نشان می‌دهد بین توسعه

گردشگری و کیفیت زندگی شهر چابهار با توجه به سطح

معناداری بدست آمده که برابر با 0/001 است رابطه کاملاً

معنی دار و منسجمی برقرار است. به عبارتی می‌توان

چنین بیان کرد که اثرات توسعه گردشگری در شهر چابهار

چشمگیر بوده است. (جدول 5 و 6).

جدول 5. تحلیل واریانس مولفه‌های تاثیر گذار بر کیفیت

زندگی شهر چابهار

خطای معیار	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین	ضریب همبستگی
0/032	0/733	0/744	0/751

نتیجه گیری

گردشگری مقوله‌ای است که بیش از هرچیز در تمام نمایه‌های بیرونی و ظاهری خود متوجه فرهنگ است و در این راستا اهدافی را به دنبال دارد. هرچند گردشگری در صورت فقدان دستاوردهای اقتصادی به شکست خواهد انجامید، اما جنبه‌های فرهنگی و توجه کافی به امور فرهنگی تقدم منطقی بر همه اهداف اقتصادی کار است. گردشگری دارای ابعاد مادی و معنوی است که هر کدام می‌توانند دیگری را مجذوب خود نمایند. اگرچه در دهه‌های اخیر پژوهش‌های بسیاری نگرش ساکنان نسبت به گردشگری و آثار آن بر جامعه محلی را مورد بحث قرار داده‌اند، اما هنوز در مطالعات گردشگری مسائل حل‌نشده متعددی در خصوص کیفیت زندگی ادراک‌شده ساکنان وجود دارد؛ پژوهشگران به این نتیجه رسیده‌اند که گردشگری بر کیفیت زندگی افراد در یک جامعه اثرگذار است، اما مطالعات اندکی، آثار ادراک‌شده گردشگری بر کیفیت زندگی ساکنان و رابطه بین کیفیت زندگی ادراک‌شده و حمایت ساکنان از توسعه گردشگری را به طور مستقیم تحلیل و بررسی نموده‌اند. این پژوهش با هدف بررسی اثرات توسعه گردشگری بر ابعاد کیفیت زندگی در شهر چابهار انجام شده است.

نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که وضعیت شاخص اقتصادی (3/155)، کالبدی-فیزیکی (3/102)، سلامت و بهزیستی فردی (3/173)، آموزش و فرهنگ (3/212) و تفریح و سرگرمی (3/276) بالاتر از میانگین مطلوب (3) ارزیابی شدند و تنها شاخص زیست محیطی (2/903) پایین‌تر از وضعیت مطلوب ارزیابی شده است. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که توسعه گردشگری بیشترین اثر را بر شاخص زیست محیطی کیفیت زندگی

کالبدی-فیزیکی	0/143	0/006	0/048	4/987	0/000
زیست محیطی	0/399	0/002	0/328	6/204	0/000
سلامت و بهزیستی فردی	0/103	0/003	0/077	4/883	0/000
آموزش و فرهنگ	0/088	0/004	0/052	4/277	0/000
تفریح و اوقات فراغت	0/188	0/007	0/127	5/123	0/000

منبع: یافته‌های پژوهش، 1398.

بررسی رابطه بین توسعه گردشگری و کیفیت زندگی

جهت بررسی رابطه بین توسعه گردشگری و کیفیت زندگی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جدول 8. بررسی رابطه بین توسعه گردشگری و بعد زیست محیطی کیفیت زندگی

کیفیت زندگی	تعداد	384
	ضریب پیرسون	0/623
	سطح معنی داری	0/001

منبع: یافته‌های پژوهش، 1398.

همان‌طور که نتایج جدول 8 نشان می‌دهد سطح معنی داری بین توسعه گردشگری و کیفیت زندگی 0/001 است که از سطح معناداری 0/01 کوچکتر است. بنابراین نتایج آزمون با ضریب اطمینان 99 درصد وجود رابطه بین توسعه گردشگری و بعد کیفیت زندگی را تایید می‌کند و با توجه به ضریب پیرسون بدست آمده که برابر با 0/623 است این رابطه از نوع مستقیم و مثبت است.

با مقدار بتای 0/399 داشته است؛ و کم‌ترین اثر را بر شاخص آموزش و فرهنگ با مقدار بتای 0/088 داشته است. همچنین میزان تاثیر بر شاخص اقتصادی (0/282)، کالبدی-فیزیکی (0/143)، سلامت و بهداشتی فردی (0/103) و تفریح و اوقات فراغت (0/188) بوده است.

نتایج پژوهش نشان داد که اثرات توسعه گردشگری بر کیفیت زندگی شهروندان شهر چابهار در بعد اقتصادی، کالبدی-فیزیکی، آموزش و فرهنگ، تفریح و سرگرمی و سلامت و بهزیستی فردی مثبت بوده است و در بعد زیست محیطی منفی بوده است. به عبارت دیگر گردشگری اثرات مثبتی بر ایجاد فرصت‌های شغلی، امنیت شغلی، افزایش و امنیت درآمد، توان مسافرت رفتن، توانایی تامین نیازهای اساسی خانوار، افزایش اشتغال در بخش خدمات، افزایش شاغلان غیربومی، رضایت از شغل، کاهش هزینه‌های زندگی، ایجاد انگیزه جهت پیشرفت شغلی، بهبود کیفیت محیط و مبلمان شهری، بهبود سیستم دفع فاضلاب، تسریع پروژه‌های عمرانی، بهبود کیفیت پیاده‌روها، نظارت بر ساخت و ساز، استفاده از زمین‌های خالی اطراف مناطق گردشگری برای احداث امکانات خدماتی، دوطرفه کردن مسیرهای منتهی به مناطق گردشگری و نظم ترافیکی، احیا و بازسازی بافت‌های فرسوده شهری، دسترسی به وسایل نقلیه عمومی، دسترسی به خدمات مالی و اعتباری، دسترسی مناسب به مراکز خرید و فروش، دسترسی مناسب به خدمات بهداشتی درمانی، بهبود کیفیت محصولات غذایی فروشندگان، امید به آینده، رضایت از زندگی، دسترسی به خدمات آموزشی، افزایش سطح سواد و تحصیلات، گردشگری و بهبود روابط عمومی ساکنان و ارتباط با دیگر قومیت‌ها، اهمیت یافتن فرهنگ محلی در نزد ساکنان، عرضه محصولات فرهنگی منطقه بر طبق

سلیقه گردشگران، گسترش امکانات فرهنگی و هنری، افزایش امکانات و خدمات تفریحی، افزایش امکانات و خدمات ورزشی، بهبود وضعیت کمی و کیفی کتابخانه‌ها، دسترسی به روزنامه، توسعه پارک و فضای سبز، بهبود جاذبه‌های گردشگری و مراکز اوقات فراغت شده است. همچنین گردشگری باعث اهمیت یافتن محیط طبیعی در نزد ساکنان شهر، حفاظت از مناطق جنگلی، حفظ و احیای محیط زیست شهری، افزایش بهداشت شبکه معابر و اماکن عمومی شهر، ایجاد سامانه تخلیه فاضلاب، کیفیت مسیرهای عابر پیاده، دسترسی به پارک و فضای سبز و گسترش وجود چایگاه‌های دفع زباله در شهر چابهار شده است.

لازم به ذکر است که بررسی روابط میان کیفیت زندگی مرتبط با گردشگری و پیامدهای آن، نه تنها به شناسایی تاثیرات مهم آثار گردشگری بر کیفیت زندگی ساکنان کمک می‌کند، بلکه به عنوان یک مفهوم مهم برای ارزیابی حمایت ساکنان از توسعه گردشگری در نظر گرفته می‌شود. بنابراین می‌توان گفت کیفیت زندگی جامعه مرتبط با گردشگری یک مفهوم مفید در پیش‌بینی حمایت ساکنان از گردشگری می‌باشد. نتایج پژوهش حاضر با نتایج جعفری (1394)، خانی سانچ (1394) و مهری (1395) همخوانی و مطابقت دارد و با نتایج قنبری و همکاران (1396) و جلالی و همکاران (1395) همخوانی ندارد.

منابع

- دهگلان، مجله جغرافیا و توسعه، شماره 40، صص 139-156.
- ایمانی، بهرام؛ یاری، ارسطو و اسدیپور، زهره، (1398)، بررسی اثرات گردشگری روستایی بر کیفیت زندگی (مطالعه موردی: روستای کریک- شهرستان دنا)، مجله برنامه ریزی منطقه ای، سال 9، شماره 3، صص 321-334.
  - باقری، وحیده و برق لامع، هادی، (1396)، تحلیل توان، قابلیت و جذابیت فضاهای تجاری- اقامتی در راستای توسعه صنعت گردشگری شهری مطالعه موردی مجموعه تجاری- اقامتی امید شهر مشهد، فصلنامه جغرافیا، سال 7، شماره 4، صص 103-114.
  - بیگدلی، اعظم؛ عینالی، جمشیدی؛ رابط، علیرضا و عباسی، فریبا، (1397)، ارزیابی اثرات گردشگری خانه‌های دوم بر روی کیفیت زندگی ساکنین دائمی (مطالعه موردی: دهستان سعیدآباد، شهرستان ایجرود)، مجله مطالعات برنامه ریزی سکونتگاه‌های انسانی، دوره 13، شماره 1، صص 199-216.
  - جعفری، داریوش، (1394)، بررسی اثرات گردشگری بر کیفیت زندگی شهری مطالعه موردی شهر چمستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه محقق اردبیلی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا، رشته برنامه‌ریزی شهری، اردبیل.
  - جلالی، محبوبه؛ گندمکار، امیر و فردوسی، سجاد، (1395)، واکاوی و تبیین اثرات گردشگری بر کیفیت زندگی مطالعه موردی شهر بابک، مجله آمایش جغرافیایی فضا، سال 6، شماره 20، صص 161-174.
  - حمزه، فرهاد؛ معیتی، جواد و مرتضایی، زینب، (1396)، بررسی و تجزیه و تحلیل طراحی و باز طراحی میلمان شهری در راستای زیباسازی شهری در ابعاد مختلف با تاکید بر توسعه گردشگری و پویایی اقتصادی در آستارا، فصلنامه جغرافیا، سال هشتم، شماره 1، صص 129-152.
  - حیدری چیانه، رحیم؛ راحلی، حسین و فکری، فاطمه، (1396)، ارزیابی جاذبه های گردشگری شهری با روش ارزش گذاری مشروط مطالعه موردی جاذبه شورابیل اردبیل، مجله گردشگری شهری، دوره 4، شماره 1، صص 57-70.
  - خانی سانج، حامد، (1394)، بررسی اثرات توسعه گردشگری بر سطح کیفیت زندگی شهروندی مطالعه موردی شهروندان یزدی، پایان نامه کارشناسی ارشد، ابراهیم زاده، عیسی و قادرمرزی، جمیل، (1394)، تحلیلی بر کیفیت مسکن محلات شهری راهکاری جهت بهبود کیفیت زندگی شهروندان: مطالعه موردی محلات شهر

- دانشگاه علم و هنر، دانشکده علوم انسانی، گروه مدیریت جهانگردی، رشته مدیریت جهانگردی.
- راستای، عبدالقادی، (1398)، ارزیابی اثرات گردشگری بر ابعاد مختلف جامعه میزبان مطالعه موردی روستای تمین، شهرستان میرجاوه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده جغرافیا و برنامه ریزی، گروه جغرافیای انسانی، رشته برنامه ریزی گردشگری، زاهدان.
  - زیاری، کرامت اله و رفیعی مهر، حسین، (1396)، ارزیابی کیفیت زندگی شهری بافت حاشیه نشین: مطالعه موردی محله حصارهمدان، مجله جغرافیا و آمایش شهری- منطقه ای، شماره 23، 199-214.
  - زیاری، کرامت اله؛ ابدالی، یعقوب و اله قلی پور، سارا، (1398)، تحلیل و ارزیابی مولفه های کیفیت زندگی در کانون های جرم خیز مطالعه موردی منطقه 12 شهر تهران، مجله پژوهش های بوم شناسی شهری، سال 10، شماره 1، پیاپی 19، صص 105-122.
  - شریفی القلندس، بابک؛ مبصر سردرودی، آرزو؛ علیخانی، مرتضی و طالب پور، منصور، (1396)، اهمیت نگهداری و احیا بافت های تاریخی و تاثیر آن در گردشگری و توسعه پایدار شهریک نمونه موردی شهر خامنه، دوماهنامه پژوهش در هنر و علوم انسانی، سال 2، شماره 3(5)، صص 23-39.
  - قنبری، ابوالفضل؛ علیزاده اقدم، محمدباقر و ادمی، معصومه، (1398)، بررسی نقش گردشگری در کیفیت زندگی شهری
  - مطالعه موردی: شهر تبریز، مجله گردشگری، دوره 6، شماره 4، صص 39-56.
  - قنبری، ابوالفضل؛ درخشان، الهام؛ صالحی، سیدموسی؛ احمدی، اله داد، (1396)، بررسی اثرات گردشگری شهری بر کیفیت زندگی شهروندان مطالعه مودی شهر یاسوج، مجله گردشگری و توسعه، سال 6، شماره 10، صص 23-44.
  - کرد، باقر، (1395)، واکاوی وضعیت اقتصادی و کالبدی نواحی روستایی در ارتباط با کیفیت زندگی روستاییان شهرستان چابهار، فصلنامه اقتصادفضا و توسعه روستایی، سال 5، شماره 2(16)، صص 43-54.
  - لهسایی، سیده سرور، (1394)، ارزیابی عملکرد شهرداری شیراز در توسعه صنعت گردشگری با رویکرد کارت امتیازی متوازن و با به کارگیری تکنیک های تصمیم
  - گیری چندگانه فازی، پایان نامه کارشناسی ارشد، گروه مهندسی صنایع، دانشگاه علم و هنر، وابسته به جهاد دانشگاهی، تهران.
  - محمدی ده چشمه، پژمان، (1396)، تحلیل راهبردهای تنگناها و فرصت های توسعه گردشگری شهری مطالعه موردی شهر شهرکرد، نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، سال 17، شماره 47، صص 19-37.
  - محمدی یگانه، بهروز؛ چراغی، مهدی و ولانی، محمد، (1392)، نقش گردشگری مذهبی در توسعه روستایی، باتاکید بر کیفیت زندگی و سرمایه اجتماعی، مطالعه موردی روستای قیچاق، نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، سال 13، شماره 30، 7-25.
  - مرادپور، نبی؛ تقوی زیروانی، اسماعیل و قربانی، حمید، (1396)، بررسی تاثیر شاخص های پیاده مداری بر توسعه گردشگری پیاده شهری مطالعه موردی شهر خرم آباد، مجله گردشگری شهری، دوره 4، شماره 2، صص 99-112.
  - مهری، فاطمه، (1395)، بررسی آثار ادراک شده گردشگری بر کیفیت زندگی ساکنان و میزان حمایت آن ها از گردشگری مطالعه موردی شهر شیراز، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه سمنان، دانشکده گردشگری، گروه مدیریت جهانگردی، رشته مدیریت جهانگردی، سمنان.
  - ودایع خیری، رقیه و رضایی، میثم، (1395)، عوامل تاثیر گذار بر کیفیت زندگی شهروندان با نقش میانجی گری عدالت اجتماعی: مطالعه موردی شهر فدوسیه شهریار، فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای، سال 6، شماره 24، صص 231-244.
  - Lee, T. H., and Jan, F. H. (2019). Can community-based tourism contribute to Evidence from ?sustainable development residents' perceptions of the sustainability, *Tourism Management Journal*, Vol. 70, pp. 368-380. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2018.09.003>.
  - Matthew, O. A., Ede, Ch., Osabohien, O., Ejemeyovwi, J., Ayanda, T., and Okunbor, j. (2019). Interaction Effect of Tourism and Foreign Exchange Earnings on Economic Growth in Nigeria, *Sagepub Journal*, PP.1-16. DOI: 10.1177/0972150918812985.
  - Mindy Jeon, Myunghee & Kang, Myunghwa (Michelle) & Desmarais,

China, *Tourism Management Journal*, Vol. 70, pp. 188-200.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2018.08.012>.

- Edward (2016), Residents' Perceived Quality Of Life in a Cultural-Heritage Tourism Destination, *Applied Research in Quality of Life*, Vol. 11, No. 1, pp 105–123.
- Mirtaghian Rudsari, S. M., and Gharibi, N., (2019). Host-Guest Attitudes toward Socio-Cultural Carrying Capacity of Urban Tourism in Chalus, Mazandaran, *Journal of Tourism & Hospitality Research Islamic Azad University, Garmsar Branch*, Vol. 6, No 2, pp. 31-47.
- I Stephen, Stephen & I Kuan, Wallace & In Wong, Chao, Cheng Choi & Leng Choi, Wai(2016), Chan Impacts of tourism on the quality of life of local residents in Hue, Vietnam, *An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, Vol. 27, No.4, pp122-132.
- Oswin & Maurer, Oksana & Bosnjak, Michael (2015), Tourism Experience at Destination and Quality of Life Enhancement: a Case for Applied, Comprehensive Congruity Model *Research in Quality of Life*, Vol. 10, No. 4, pp 599–613.
- Yotsumoto, Y. (2019). Wang, L., and Conflict in tourism development in rural

The effects of tourism development on quality of life aspects in Chabahar

Abstract

Today, the quality of urban life is the key concept in urban planning. Thus, in many developed countries, planners are trying to show quality of life at different geographical levels so that they can find optimal solutions to improve the quality of life. In this regard, tourism is considered as an activity that leads to many changes in the quality of life of the communities. Therefore, the purpose of the present study is to investigate the effects of tourism development on quality of life aspects of Chabahar. The present study is applied in terms of purpose and descriptive-analytical. The population of the study consisted of all citizens of Chabahar city based on the general housing census of 1395, 106739 persons, using the Cochran formula, 384 persons were selected as the sample size. The research data were collected using a researcher-made questionnaire. The validity of the questionnaire was confirmed by the opinions of professors and experts. Cronbach's alpha was also used to obtain its reliability. The obtained Cronbach's alpha indicates that the questionnaire has validity for measuring the research variables and is a desirable number. One sample t-test, multivariate regression analysis and Pearson correlation coefficient were used to analyze the findings. The results of one-sample t-test showed that the status of economic index (3.155), physical-physical (3.102), personal health and well-being (3.173), education and culture (3.221) and recreation and entertainment (3.276) were rated above the optimal mean (3) and only the environmental index (2.2903) was lower than the optimal condition. Results of regression analysis showed that tourism development had the highest effect on environmental quality of life index with beta value of 0.999 and the least effect on education and culture index with beta value of 0.08. Also the effect on economic index (0.228), physical-physical (0.143), personal health (0.103), and recreation (0.188).

Keywords: Development, Tourism, Urban Tourism, Quality of Life, Chabahar City